

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jan Górowski (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

SSA Roman Dziczek

w sprawie z powództwa Z. Ś.

przeciwko M. Z. i E. C.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 9 grudnia 2011 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 5 lipca 2011 r.,

- 1. oddała zażalenie,**
- 2. oddała wniosek o przyznanie adwokatowi zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 5 lipca 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę powoda o stwierdzenie niezgodności z prawem postanowienia tego Sądu z dnia 10 maja 2011 r., w którym oddalono zażalenie powoda na postanowienie Sądu Okręgowego o zwrocie pozwu. Odrzucenie skargi powoda nastąpiło dlatego, ponieważ wniósł on skargę osobiście, naruszając w ten sposób wymóg zachowania przymusu adwokacko-radcowskiego, przewidzianego w art. 87¹ § 1 k.p.c.

W zażaleniu powoda podnoszono zarzuty naruszenia art. 424⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 424⁶ § 3 k.p.c. oraz w zw. z art. 117 § 6 k.p.c. i w zw. z art. 5 k.p.c. Skarżący, zastępowany przez adwokata ustanowionego dla niego z urzędu, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji. Przewidziany w art. 87¹ § 1 k.p.c. tzw. przymus adwokacko-radcowski obejmuje także postępowanie zainicjowane złożeniem skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 424¹ § 1 k.p.c.) m.in. dlatego, że chodzi tu o szczególny środek zaskarżenia, który z racji celu i swojej konstrukcji prawnej, powinien być wniesiony przez podmiot o odpowiednim przygotowaniu profesjonalnym.

Sąd Apelacyjny trafnie stwierdził, że złożenie przez powoda skargi niedopuszczalnej z mocy prawa, z racji braku tzw. zdolności postulatywnej powoda, pociąga za sobą niemożność sanowania procesowego tej skargi i powoduje w konsekwencji jej odrzucenie (art. 424⁶ § 3 k.p.c.).

Nie przekonywuje argumentacja prawa pełnomocnika powoda, że przepis art. 117 § 6 k.p.c. pośrednio dopuszcza możliwość skutecznego wszczęcia postępowania przewidzianego w art. 424¹ i n. k.p.c. „pismem wszczynającym”, w złożonym przez stronę osobiście (bez udziału profesjonalnego pełnomocnika)

i następnie – uzupełnienia „braku skargi, tj. sporządzenie jej przez profesjonalistę”. Pismo niepodpisane przez adwokata lub radcę prawnego nie może prowadzić do skutecznego wszczęcia wspomnianego postępowania, nawet jeżeli w piśmie takim strona zawarła wniosek o ustanowienie adwokata (radcy prawnego) z urzędu (art. 117 k.p.c.).

Istnieje jeszcze inny powód odrzucenia złożonej przez powoda skargi. Z akt sprawy wynika, że złożono ją od postanowienia Sądu Apelacyjnego w okresie obowiązywania art. 424¹ k.p.c. w nowym brzmieniu określonym ustawą z dnia 22 lipca 2010 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (...) (Dz. U. nr 155, poz. 1037). Według art. 424¹ k.p.c. w nowym brzmieniu, można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem jedynie prawomocnego wyroku kończącego postępowanie w sprawie. Inne prawomocne orzeczenie, na które skarga nie przysługuje, mogą być kwestionowane w odpowiednim postępowaniu odszkodowawczym (art. 424¹⁶ k.p.c.). Niedopuszczalność skargi oznacza konieczność jej odrzucenia (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Zob. także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2011 r., I CNP 75/10 (niepubl.) i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2010 r., III CNP 32/10 (niepubl.).

Wniosek ustanowionego z urzędu pełnomocnika oddalono dlatego (pkt 2 postanowienia), ponieważ - zgodnie z ukształtowanym orzecznictwem - czynności adwokata ustanowionego z urzędu prowadzące do odrzucenia środka prawnego, nie mogą uzasadniać przyznania mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (por. np. ustalenia - postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2011 r., II CSK 699/10, niepubl. oraz powołane tam orzeczenia). Wyrok pełnomocnika dotyczący próby ograniczenia zasady przymusu zastępstwa (art. 87¹ k.p.c.) należy bowiem uznać za oczywiście nieuzasadniony.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).